

вої мобілізації, ситуативний, Storytelling, метод “Шести кольорових капелюшків мислення”, круглий стіл, інтелект-карти, сенкан, есе, дискусія, рольова гра та ін.

Розроблена методика, яку буде реалізовано в посібнику, ґрунтується на цілісному сприйманні особистості як такої, що має рівноважливі сфери життєреалізації: інтелектуальну, ціннісну, духовно-естетичну, фізичну, поведінкову, емоційну.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В РОБОТІ НАД ЗАСВОЄННЯМ МОВЛЕННЄВИХ ЖАНРІВ УЧНЯМИ ЛІЦЕЮ

В. І. Новосьолова, канд. пед. наук

Компетентнісно орієнтований освітній процес передбачає формування здатності в учнів ліцею пізнавати життєві реалії, у яких здобути знання мають значення, аналіз їх, вироблення навичок працювати в команді й знаходити спосіб вирішення конкретних завдань у різних життєвих ситуаціях.

Для оволодіння вміннями спрямовувати спілкування в бік налагодження міжособистісних стосунків і запобігання конфліктних ситуацій, вправно й доцільно висловлювати привітання, співчуття, пропозицію, згоду/незгоду, застереження тощо розроблено систему роботи над засвоєнням мовленнєвих жанрів учнями ліцею й реалізовано в чинних підручниках української мови для 10 класу (автори Н. Голуб, В. Новосьолова) і 11 класу (автори Н. Голуб, О. Горюшкіна, В. Новосьолова).

Актуалізація мовленнєвих *інформаційних* (представлення, пояснення, інструкція, повідомлення), *діалогічних* (бесіда, телефонна розмова, листування), *оцінювальних* (похвала, осуд, рецензія, характеристика), *етикетних* (привітання, вибачення, відмова) жанрів у комунікативній взаємодії старшокласників сприятиме тому, аби їхнє мовлення було змістовним, цікавим, прогнозованим. Практичне впровадження мовленнєвих жанрів відбувається за допомогою текстів, ситуативних вправ, методично доцільної системи завдань і запитань, які спрямовані на досягнення передбачених навчальною програмою кінцевих результатів. Створено умови для засвоєння мовленнєвих жанрів за рахунок уміщення в підручниках пояснень, пам’яток, алгоритмів й зразків виконання завдань.

Порівняльний аналіз здобутих результатів проведеного моніторингу умінь, навичок, ставлень і поведінкових норм здобувачів

освіти засвідчує відчутну перевагу пропонованої системи вправ і завдань. Зокрема значно помітне зростання кількості учнів 10 класу із достатнім (25%) і високим (17%) рівнем сформованих умінь використовувати засвоєні мовленнєві жанри у різних життєвих ситуаціях, порівняно з контрольними класами. Здобуті дані підтверджують ефективність розробленої системи роботи. Аналіз зрізових робіт виявив основні труднощі учнів контрольних класів (продукування ними власних висловлень відповідно до комунікативного наміру й ситуації спілкування). З'ясовано, що однією із причин такого стану є відірваність освітнього процесу від реального мовного середовища, низький показник мотиваційного компонента організації освітньої діяльності учнів, неусвідомлення учнями ролі й значення виучуваних на уроках понять у повсякденному житті.

Отже, упровадження мовленнєвих жанрів у шкільну практику учнів ліцею є дієвим механізмом реалізації компетентнісного підходу, перетворення здобутих знань умінь в ефективне володіння ними відповідно до комунікативного наміру й відповідної ситуації спілкування, способом вирішення конкретних завдань.

ЗАСОБИ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ЛІЦЕЮ

Л. О. Попова, канд. пед. наук

Засоби навчання є одним із інструментів досягнення предметної мети навчання української мови – формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатого мовної особистості. Вивчення праць українських дослідників спонукало нас до висновку, що в контексті компетентісно орієнтованого навчання української мови засоби доцільно вважати репрезентантами інформації, функція яких не лише унаочнювати навчальну інформацію, а й активізувати пізнавальну й творчу діяльність учнів, стимулювати їх до прогнозування ситуацій, у яких доцільно застосовувати здобуті знання, набуті вміння й навички, спонукати до створення власного творчого продукту – результату їхніх освітніх досягнень.

Застосування засобів компетентісно орієнтованого навчання української мови під час організації урочної і самостійної діяльності учнів позитивно впливає на ефективність формування в них предметної і ключових компетентностей, оскільки більшість засобів навчання дає змогу інтегрувати знання, вміння й навички з кількох